

Adres Adm.: Lwów, ul. Lenartowicza 20. – Konto P. K. O. Nr. 406.177.

TREŚĆ ZESZYTU Nr. 10.:

- 1) Uwagi fonetyczne.
- 2) Wymowa imion własnych.
- 3) Lekcje i anegdotki.
- 4) Rozmówki.
- 5) Wyjątek z Goldsmith'a, Wikary z Wakefield'u.
- 6) Wiersze: „Sunset” i „Those Evening Bells”.
- 7) Powstanie W. Brytanji. (c. d.)
- 8) Anglja w obrazach (Devon, Cornwall).

Z powodu wakacji Nr. 11. wyjdzie z końcem września.

WYDAWNICTWA K. S. JAKUBOWSKIEGO

WE LWOWIE

TARNAWSKI W.

HISTORIA LITERATURY ANGIELSKIEJ

(Od czasów najdawniejszych do Miltona i Drydena) . . . . 32'—

Ajdukiewicz K.: Główne kierunki filozofii	5'40
Bujak, Pazdro, Próchnicki, Sobiński: Polska współczesna. (Nauka obywatelska). Wyd. 2.	8'60
Duchowicz B. Chemja szkolna I. Chemja nieorganiczna	7'40
— Chemja szkolna II. Chemja organiczna	5'20
Golias M.: Wstępna nauka języka greckiego	7'20
Kielski A.: Legons de Français II. (A. Dla dziewcząt. B. Dla chłopców)	2'20
— Legons de Français II. (A. Dla dziewcząt. B. Dla chłopców)	6'80
— Legons de Français III. W druku.	—
Kielski B. i Pionnier L.: En France I. Paris	11'60
Kudelka W.: Wiadomości z botaniki. Wyd. 3	8'—
Lewicki T. M.: Początki nauki języka łacińskiego I. Wyd. 11	4'50
— Początki nauki języka łacińskiego II. Wyd. 8	4'80
— Wstępna nauka języka łacińskiego. Wyd. 2	8'20
Nusbaum J. i Fuliński B.: Zoologia. Wyd. 6	8'—
Nusbaum J. i Wiśniowski T.: Wiadomości z zoologii. Wyd. 10	6'—
Reiter M.: Czytania polskie I. Wyd. 11	4'60
— Czytania polskie II. Wyd. 10	5'40
— Czytania polskie III. Wyd. 8	5'—
Sobiński S.: Geografia Polski. Wyd. 2	8'—
Wiśniowski T. i Pokorny W.: Nauka o ziemi. (Zasady geografji fizycznej i geologii)	4'40
Żłobicki W.: Wiadomości z fizyki. Wyd. 7	5'—

Bystrzeń J. St.: Wstęp do ludoznawstwa polskiego. (Lwowska Biblj. Sław. II)	11'60
Czekanowski J.: Wstęp do historii Słowian	38'—
Caro L.: Zasady nauki ekonomji społecznej	28'—
Ehrlich L.: Prawo Narodów	39'—
Ehrlich L.: Gdańsk. Zagadnienia prawno-publiczne	16'—
Gaertner H.: Nauka o języku polskim. Wskazówki do samokształcenia	5'60
Niewiadomski S.: Wiadomości z muzyki. Wyd. 3	8'20

DO NABYCIA PRZEZ WSZYSTKIE KSIĘGARNIE.

BANK CUKROWNICTWA S.A.

W POZNANIU

ODDZIAŁ

WE LWOWIE

ULICA JAGIELLOŃSKA L. 1.

(Gmach Gal. Kasy Oszcz.)

Telefony Nr.: 617, 242, 25-40, 821, 965, 17-50.

BANK DEWIZOWY

CENTRALA: Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego l. 7.

ODDZIAŁ: Warszawa, Krakowskie Przedmieście l. 55.

WYDZIAŁ BANKOWY:

**przyjmuje wkłady w walacie krajowej i zagranicznej,
dokumenty do inkasa, załatwia przekazy i akredytywy w kraju i zagranicą oraz wszelkie inne operacje w zakres bankowości wchodzące.**

WYDZIAŁ KOMISOWO-TOWAROWY:

Uskutecznia komisową sprzedaż cukru Cukrowni zrzeszonych, wprost z Cukrowni oraz z magazynów we Lwowie i w Krakowie.

ROK ZAŁ. 1910.

ROK ZAŁ. 1910.

POLSKI BANK PRZEMYSŁOWY

ZAKŁAD GŁÓWNY WE LWOWIE,
UL. 3-GO MAJA L. 9.

ODDZIAŁY: Drohobycz z Agenturą Borysław,
Kraków, Krosno, Łódź, Stryj
Warszawa.

Adres telegraficzny Zakładu Głównego i Oddziałów:
„INDUSTRIA“

Polski Bank Przemysłowy przyjmuje wkłady złotowe oraz w walutach obcych na najkorzystniejszych warunkach, tak pod względem oprocentowania jak i wypowiedzenia.

Korespondenci we wszystkich ważniejszych ogniskach handlowych świata.

Uwagi fonetyczne.

Wymowa końcówki **ed** i **d** w czasie przeszłym i imiesłowie biernym.

Po spółgłoskach bezdźwięcznych, a więc po **f, k, p, s**, (z wyjątkiem **t**) wymawia się **d** jak **t**, np. asked (a:skt), stopped (stopt), passed (pa:st), wished ("yszť).

Po spółgłoskach dźwięcznych wymawia się **ed** i **d** jak **d**, np. played (plejd), loved (lawd) rolled (rould), roared (ro:'d).

We wszystkich powyższych wypadkach **e** przed **d** jest zawsze nieme.

Jeżeli jednak czasownik kończy się w czasie teraźniejszym na **d**, lub **t**, samogłoska **e** wymawia się jak **y**, np. to paint — malować, painted, to end — kończyć, ended (endyd).

Jeżeli czasownik kończy się w czasie teraźniejszym na **y**, to w czasie przeszłym mamy końcówkę **ied**; **d** wymawia się wtedy jak **d**, np. to cry, cried (krajd), to try — tried (trajd), to carry — carried (käryd).

Warto zapamiętać, że w języku angielskim opuszcza się często w zwyczajnej rozmowie spółgłoskę **d** lub **t**, gdy mamy w wyrazach, zawierających te spółgłoski, jeszcze inne spółgłoski. Jestto tak zwane **uproszczenie grupy spółgłosek**. Np. handsome (häns,m) piękny, Windsor ("y'nzə'), Wednesday ("énzdy), father and son (fa:DHər än san), castle (ka:səl), whistle ("y'səl), often (o:fən).

UWAGA: Czytelnicy, uczący się języka angielskiego także przez radio, zapytują mnie, dlaczego w kilku wyrazach słyszą nieco inną wymowę niż tę, którą podaję. Zapytania te odnoszą się głównie do następujących wyrazów: have, your, yourself, near, more. Otóż have ma mocną formę w wymowie: hāw, i słabą, nieakcentowaną: haw, lub əw, a nawet w. Your ma mocne formy: jo:r, ju:r i joə, i słabą formę: jo:, a nawet jə. Yourself, ma wymowę: jo:'sèlf, ju:'sèlf, i także joə'sèlf, jo'sèlf; near ma — ni:r i njə:r; more — mo:r, moər. Tylko takie dźwięki mogli czytelnicy słyszeć z ust tak wykształconej nauczycielki, jaką jest pani G., ucząca przez radio. Wykluczam natomiast wypadek, żeby wyraz house — dom, mógł mieć wymowę heuz, zamiast hāuz; prawdą jest natomiast, że **a** w wymowie hauz — nie jest identyczne z polskim dźwiękiem **a**.

Poprawić na str. 200 (ostatni wiersz) wymowę usual — jù;zuəl, na jù:zuəl.

W y m o w a

imion własnych (c. d.)

Locke lok
 Lockhart lokə't, lókha:t
 London ləndən
 Londonderry ləndəndery
 Longfellow lónfelou
 Los Angeles losə'ndžylyz
 Lough læf
 Louisiana lui:zjə'nə
 Lovelace ləwlejs
 Lowell lóuəl
 Lubbock ləbək
 Lucy lù:sy
 Lycidas ly'sydəs
 Mabel mejbəl
 Macaulay məkó:ly
 Macbeth məkbeTH
 Mac Donald məkdonəld
 Mac Duff məkda:f
 Mackay məkəj, mə'kej
 Mackenzie məkénzy
 Macnamara məknamá:rə
 Madge mädž
 Madison mə'dysn
 Magdalen mädgəlyn
 Magdalen (e) [College] mó:dlyn
 Magna Charta mägna kà:tə
 Makepeace məkpi:s
 Malmesbury má:mzbəry
 Malthus mälTHəs
 Manchester mə'nczystə'
 Mandeville mə'ndəwyl
 Manitoba mənýtobá:
 Marjory mə:'dzəry
 Marlborough mó:lbərə (ma:lbərə)
 Marlow ma:'lou
 Marryat mərjət
 Martha ma:THə

Massachusetts mäsəczú:sets
 Matthew mə'THju:
 Maude mo:d
 Maxwell mə'ks"əl
 M'Kenna məkénə
 Melbourne melbə'n
 Meredith mérədyTH
 Michael majkl
 Michigan my'czygən
 Mill myl
 Milton my'ltən
 Milwaukee myl"ó:ki:
 Monroe mónrou
 Montgomery məntgám,ry
 Moore muə', móə'
 Morgan mó:'gən
 Morley mó:'ly
 Mortimer mó:'tymə'
 Muirhead mjúə'hed
 Muriel mjú:rjəl
 Napier néjpjə'
 Naseby néjzby
 Newcastle njú:ka:sl
 Newman njumən
 Newton nju:tn
 New Zealand nju:zi'lənd
 Niagara najə'gərə
 Nicholas ny'kələs
 Nickleby ny'klby
 Norfolk no:'fək
 Northcliff nó:'THklyf
 Northumberland no:'THámbə'lənd
 Nottingham nótyNəm
 O'Brien obrájən
 Oceania óuszyéjnə
 Ohio ouhájou
 Oliphant ólyfənt

Twenty Eighth Lesson.

Proverb :

Do not hang all on one nail.
hãN o:l on uan nejł
Nie wieszaj wszystkiego na jednym gwoździu.

Przymyki (ciąg dalszy)

From He translated the sentence from English into Polish.

From all I hear he is a bad man. (*Z tego wszystkiego co słyszę (wnoszę że) on jest złym człowiekiem.*)

She works from morning. (*Ona pracuje od rana.*)

A wise man is easily known from a fool.
(*Mądrego człowieka łatwo rozróżnia się od głupca.*)

He did it from spite. (*spajt*) (*On zrobił to ze złości.*)

We received this book from our teacher.

I was prevented¹⁾ from writing my letter. (*Miałem przeszkodę w napisaniu mojego listu.*)

About He is about 20 years old. (*On ma około 20 lat.*) We walked about the Park. (*Przechadzaliśmy się po parku.*) I told you all about her. (*Powiedziałem ci wszystko o niej.*) She has no money about her. (*Ona nie ma pieniędzy przy sobie.*)

Above Keep your head above the water. (*Trzymaj głowę nad wodą.*)

I was writing above two hours. (*Pisałem ponad 2 godziny, więcej niż 2 godziny.*)

After We shall come to you after dinner. (*Przyjdziemy do was po obiedzie.*)

They ran after each other. (*Oni biegli jeden za drugim.*)

Against He acts against his father's will. (*On postępuje wbrew woli swojego ojca.*)
(*əgénsł*)

Don't lean²⁾ your head against the door. (*Nie opieraj głowy o drzwi.*)

Among There is but one good man among them (*Jest tylko jeden dobry człowiek między nimi.*)

(używa się mówiąc o wielu osobach lub rzeczach).

¹⁾ To prevent — przywént — zapobiedz, to prevent from... przeszkodzić.

²⁾ To lean — (li:n) — opierać się.

83. A Retort.

The young lawyer did not like the parson, and he resolved to deride him.

„Now, parson“ he asked „suppose the parson and the devil should have a lawsuit; which do you think would win?“

„The devil, unquestionably“ replied „the parson“.

„Aha!“ chuckled the young lawyer. „And will you tell me why?“

„Because he would have all the lawyers on his side“.

Parson — pa:sn — proboszcz. — To deride — dyrajd — wyśmiać — To suppose — s,póuz — przypuścić. Law-suit — ló sju:t — proces. Unquestionably — ankʷéstszənəbly — niewątpliwie. To chuckle — czakl — parsknąć śmiechem. Side — said — strona.

84. Scarcity of Asses.

A justice of the peace, known to be very proud of his office, saw a clergyman riding on a horse, and asked him why he did not follow the example of his great Master and ride upon an ass. „The reason is“, replied the rider, „that the King has made so many asses justices, that an honest clergyman cannot find one to ride“.

Scarcity — ské:rsyly. — brak. Ass — a:s — osioł. Justice of peace — jastys əw pi:s — sędzia pokoju. Clergyman — klə:rdzymən — duchowny — Master — ma:stər — mistrz. Rider — rajdər — jeździec. To ride — rajd — jechać konno.

Odcięcie się.

Młody adwokat nie lubił proboszcza i postanowił wyśmiać go.

„Otóż, plebanie“, zapytał, „przypuśćmy, że proboszcz i djabeł będą mieli proces, który z nich, myślisz wygra?“

„Djabeł niewątpliwie“ odpowiedział proboszcz.

„Aha!“ parsknął ze śmiechem adwokat. „A czy zechcesz powiedzieć mi dlaczego?“

„Ponieważ on miałby wszystkich adwokatów po swojej stronie“.

Brak osłów.

Pewien sędzia pokoju, znany (z tego), że był bardzo dumny ze swego urzędu, zobaczył duchownego, jadącego na koniu i zapytał go, dlaczego nie postępuje za przykładem swego wielkiego Mistrza i nie jedzie na osle. „Powód jest (ten)“, odpowiedział jeździec, „że Król zrobił tak wiele osłów sędziami pokoju, że uczciwy duchowny nie może znaleźć żadnego do jazdy“.

Twenty Ninth Lesson.

Proverb:

It is easy to swim when another holds up
yí yz i:zy tǎ suym huen ənaDHər houldz əp
your head.

jo:r hed

Łatwo jest pływać, gdy drugi podtrzymuje twoją głowę.

Przymyki (ciąg dalszy).

- between We shall come between three and four.
(mówiąc o dwu osobach lub rzeczach) (Przyjdziemy między 3-cią a 4-tą).
- before The boy is standing between two girls.
They must not go out before breakfast. (Nie wolno im wyjść przed śniadaniem). — A happy future lies before you. (Szczęśliwa przyszłość leży przed tobą).
- behind There is a river behind the garden. (Jest rzeka za ogrodem). She left a good name behind her. (Zostawiła dobre imię za sobą).
- into Don't put the knife into your mouth. Come, please, into the dining-room. (Proszę przyjść do jadalni).
- through He walked through the town. (Szedł przez miasto). We shall stay here through the whole week. (Zostaniemy tu przez cały tydzień). They ran away through fear. (Oni uciekli z powodu obawy).
- up I walked up Oxford street.
(do góry)
- down Tears fall down his face. (Łzy spadają po jego twarzy).
(na dół)
- along We walk along this street every day. (Przechadzamy się tą ulicą codziennie).
(wzdłuż)
- Because of He married her because of her money.
(z powodu, dla) (Ożenił się dla jej pieniędzy).
- For want of They died for want of water. (Umarli z powodu braku wody).
(dla braku...)
- In front of In front of his house there is a garden.
(przed) (Przed jego domem jest ogród).
- instead of Instead of writing he came to us. (Zamiast napi-
(zamiast) sać, przyszedł do nas).

85. Longevity explained. Długowieczność wyjaśniona.

Teacher: „Why had Adam lived so long?

Little Tommy: „Because he had no mother-in-law“.

Nauczyciel: „Dlaczego Adam żył tak długo?

Mały Tomek: „Ponieważ on nie miał teściowej“.

Longevity — łożdżewyły — długowieczność. Mother-in-law — mǎ-DHarynlo: — teściowa.

86. He Saved His Life.

One Chinaman, meeting another, asked him what had become of his son.

„He was condemned to be hanged, was the reply, but he saved his life by dying in prison“.

Uratował swoje życie.

Pewien Chińczyk, spotkawszy drugiego, zapytał go, co się stało z jego synem.

„On został skazany na powieszenie“, była odpowiedź, „ale uratował swe życie przez to, że umarł w więzieniu.

Chinaman — czǎjnəmən — Chińczyk. To become — bykǎm — stać się. To condemn — kǎndém — skazać. To die — daj — umierać.

87. Common Sense.

An under-officer being examined for his certificate of education, had to write an essay on „A Soldier's Duty“. He began it thus:

„It is commonly supposed that the first duty of a soldier is to die for his country. This is quite a mistake. The first duty of a soldier is to make his enemies die for theirs“.

Zdrowy rozsądek.

Pewien podoficer, który składał egzamin dla ¹⁾ świadectwa wykształcenia, miał napisać rozprawkę (zadanie) o obowiązkach żołnierza. Zaczął ją w ten sposób:

„Powszechnie przypuszczają, że pierwszym obowiązkiem żołnierza jest umierać za swój kraj. To jest zupełna pomyłka. Pierwszym obowiązkiem żołnierza jest sprawić, aby jego nieprzyjaciele umierali za swój (kraj).

Common sense — kómən sens — zdrowy rozsądek, rozum. Under-officer — ǎndər ófysər — podoficer. ¹⁾ celem otrzymania świadectwa... Essay — ɛsɛj — rozprawa, królki rys, zadanie. Mistake — mystéjk — błąd, pomyłka. Commonly — kómənlý — powszechnie.

Thirtieth Lesson.

Proverb:

Early to bed and early to rise
Makes a man healthy, wealthy, and wise.

ə:rlɪ tə bed and ə:rlɪ tə raɪz

mejks ə mæn helθy, ˈwelθy ænd ˈwaɪz.

biol. jag.

Wczesne pójście do łóżka i wczesne wstawanie

Czyni człowieka zdrowym, bogatym i mądrym.

Najczęściej używane czasowniki łączące się z przyimkami.

about (o) We speak about you. Don't talk about that! (Nie mówcie o tem!)

after They inquired after the way. (Pytali się o drogę).

against He leans against the wall. (Opiera się o ścianę).

at They arrived at Oxford. (Przybył do Oxfordu).

I am surprised at his proceeding. (Jestem zdziwiony jego postępowaniem). We shall call at you tomorrow. (Odwiedzimy was, zajdziemy do was jutro).

Who knocks at the door? (Kto puka do drzwi?) Look at me! (Patrz na mnie!) He laughs at her. (On śmieje się z niej). He threw stones at the cat. (Rzucił kamieniami na kota).

by The dog knows his way by his nose. (Pies poznaje swą drogę nosem).

for May I ask you for a match? (Czy mogę poprosić was o zapalkę?) They don't care for it. (Nie troszczą się o to). I hope for a better future. (Spodziewam się lepszej przyszłości). He looked for his friends. (Szukał, wyglądał swoich przyjaciół). Will you pay for your dinner? (Czy chcesz zapłacić za swój obiad?)

I sent for the doctor. (Posłałem po doktora). She waited for him (Czekała na niego).

from I heard it from you. (Słyszałem to od ciebie). You must refrain¹⁾ from speaking loudly. (Musisz powstrzymać się od mówienia głośno). Translate from Polish into English. (Przetłumacz z polskiego na angielskie).

of What has become of him? (Co się z nim stało?) Let us buy this horse of them! (Kupmy od nich tego konia). The house consists of five rooms. (Dom składa się z pięciu pokoi). I heard of his good

luck. (*Słyszałem o jego szczęściu*). The watch is made of gold (*Zegarek jest zrobiony ze złota*). Let me remind you of your promise. (*Niech ci przypomnę twoją obietnicę*). We must get rid of him. (*Musimy pozbyć się go*). I think of him often. (*Myślę o nim często*).

on
(upon) The cows feed²⁾ on grass. (*Krowy karmią się trawą*). I have pity on your distress. (*Mam współczucie nad twoją niedolą*). He lives on (upon) his income³⁾. (*On żyje ze swego dochodu*). He waits on (upon) our guests. (*On usługuje naszym gościom*).

¹⁾ To refrain — ryfrɛjn — powściągnąć, powstrzymać się.

²⁾ To feed — fi:d — żywić, paść, karmić się.

³⁾ Income — y'nkəm — dochód.

88. Theory and Practice. Teorja i praktyka.

Brown: „I have the choice between a poor girl whom I love, and a rich widow whom I do not love. Which do you advise me to marry?”

Jones: „How can you ask, dear Brown? What is life without love? Love makes poverty rich; love makes a cottage a palace; love makes earth an Eden, like Heaven above“.

Brown: „Enough! I shall marry the poor girl whom I love“.

Jones: „That's right, I wish you all the happiness you deserve. By-the-bye! I wish you would give me the adress of the rich widow whom you do not love“.

Brown: „Mam wybór między biedną dziewczyną, którą kocham, a bogatą wdową, której nie kocham. Którą radzisz mi poślubić?”

Jones: „Jakże możesz pytać drogi Brown? Czem jest życie bez miłości? Miłość czyni ubóstwo bogatem; miłość robi chatę pałacem; miłość robi ziemię rajem, podobnym do nieba powyżej”. (ponad nami).

Brown: „Dosyć! Ożenię się z biedną dziewczyną, którą kocham”.

Jones: „To słusznie, życzę ci wszelkiej szczęśliwości, na jaką zasługujesz. Ale, ale! pragnę, abyś mi podał adres bogatej wdowy, której nie kochasz”.

Theory — THy'ary — teorja. Choice — czojs — wybór. To advise — ədwájz — radzić. Palace — pǎlys — pałac. Eden — i:dn — Eden, raj. Enough — ynaɪ — dosyć. To deserve — dyzə'ɪw — zasługiwać na co. By the-bye — báj DHəbáj — po drodze, mimochodem The adress — ədrəs — adres.

89. Tit For Tat.

A boy bought a twopenny loaf at a baker's. It struck him that it was much smaller than usual, so he said to the baker:

„I don't believe this loaf is the right weight“.

„Oh, never mind“, answered the baker, „you'll have the less to carry“.

„Quite right“, said the boy, and put three — halfpence on the counter. Just as he was leaving the shop the baker called out to him:

„I say, Tommy! you haven't given me the price of the loaf“.

„Oh, never mind“, said the boy, „you'll have the less to count“.

Tit for tat — tyl for tät — wet za wet. Baker — bejkər — piekarz. To strike — strąk — uderzyć. Past tense: struck (strąk). Counter — kàuntər — stół sklepowy (łada). To leave the shop — wychodzić ze sklepu. To count — kàunt — liczyć. I say! tu znaczy: słuchaj, słuchajcie!

90. The Only Safe Place.

Jedyne bezpieczne miejsce.

Inexperienced Sportsman:

„How badly trained your dogs are. Why does this dog persist in running between my legs?“

Gamekeeper: „Ah, sensible animal that, knows it's the only safe place when you are shooting“.

Wet za wet.

Pewien chłopiec kupił dwupenny bochenek u piekarza. Uderzyło go (to), że on był znacznie mniejszy niż zwyczajnie, więc powiedział do piekarza:

„Nie wierzę, że ten bochenek jest o właściwej (sprawiedliwej) wadze“.

„Ach, mniejsza o to“, odpowiedział piekarz, „będziesz miał tem mniej nieść“.

„Zupełnie słusznie“, rzekł chłopiec i położył trzy półpensy na stole sklepowym. Właśnie kiedy opuszczał sklep, piekarz zawołał do niego:

„Słuchaj, Tomku! ty nie dałeś mi ceny bochenka“.

„Ach, mniejsza o to“ rzekł chłopiec, „będziesz miał tem mniej rachować“.

Inexperienced — ynykspi':rjənst — niedoświadczony. To train — ćwiczyć. Gamekeeper — géjmki':pər — leśniczy pilnujący zwierzyny. To persist — pə'sy'st upierać się.

R o z m ó w k i

At the Railway Station	rejl ^u ej stejsz,n	Na stacji kolei żelaznej
Where is the booking-office?	bukyN ofys	Gdzie jest kasa biletowa?
Where is the enquiry-office?	ynk ^u ájary	gdzie jest biuro informacyjne?
I want a second class (ticket) single ¹⁾ to Birmingham	syNgl tə	Chcę drugą klasą pojedynczy (bilet) do Birmingham.
Tell me, please, where is the train for B...	trejn	Proszę mi powiedzieć, gdzie jest pociąg do...
Cross the line by the bridge	kros lajn baj DHə brydż	Przejdź pan tor przez most
When does the train start?	sta:ʔt	Kiedy odjeżdża (ten) pociąg?
It starts at 8 ³⁰	ejt THə:ʔty	odchodzi o pół do 9-ej.
Do I change on the journey? ²⁾	czejndż on dżə:ʔny?	Czy mam przesiadać w drodze?
No, it is a through carriage for Birmingham	THru: kärydż foʔ	Nie, to jest bezpo-średni wagon do B.
How long shall we stop here?	słop	jak długo tu się zatrzymamy?
Tickets, please!		Bilety, proszę!
Show me the time-table, please,	szou tájmtéjbl	proszę mi pokazać rozkład jazdy.
Is this a smoking compartment?	smoukyN kəmpá:ʔtmənt	Czy to jest przedział dla palących?
Where can I get my luggage?	lăgydż	gdzie mogę otrzymać moje pakunki?
Give your receipt ³⁾ to the porter	rysi:t po:ʔtəʔ	Daj (pan) swój receptis tragarzowi.
Porter, take my luggage to the cab		Tragarzu, zanieście pakunki do dorożki.

¹⁾ Przy kasie kolejowej mówi się w Anglii krótko: second single to B.; third return (rytə:ʔn to London — trzecia (klasa) powrotny (bilet) do Londynu.

²⁾ Journey — podróż lądem.

³⁾ Receptisy pakunkowe wydają na angielskich kolejach żelaznych tylko na kontynent, na żądanie jednak można je otrzymać i do stacji angielskich. W ogólności nie dostaje się żadnych poświadczeń; walizy i kufry, na których przyklepiają kartki z nazwą stacji przeznaczenia, odbiera się z wozu pakunkowego przy wysiadaniu z pociągu bez żadnych dowodów. Wystarczy wskazać swoje pakunki.

R o z m ó w k i

Hotel and Rooms	houtél rumz	Hotel i pokoje
Is there a good hotel here?	houtél	<i>Czy jest tu jakiś dobry hotel?</i>
I want a bedroom.	bédrum	<i>chcę pokój sypialny</i>
Let me see the rooms.	let si: rumz	<i>niech zobaczę pokoje.</i>
What is the charge for this room?	cza:ʔdź	<i>Jaka jest cena za ten pokój?</i>
Eight shillings a day		<i>8 szylingów dziennie.</i>
That is too dear.	tu: diəʔ	<i>To jest za drogo.</i>
I want a cheaper room	czy:pəʔ	<i>Chcę tańszy pokój.</i>
A double bedded room	dabl beddyd	<i>Pokój o dwu łóżkach.</i>
We shall take these rooms for three days		<i>Weźmiemy te pokoje na 3 dni.</i>
Give me the key of our room!	ki:	<i>Daj mi klucz od naszego pokoju!</i>
Has anyone asked for me?	ényʰan	<i>Czy ktoś pytał się za mną?</i>
Are there any letters for me?	létəʔz	<i>Czy są jakieś listy dla mnie?</i>
Can I have a warm bath?	ʰo:ʔm ba:TH	<i>Czy mogę mieć ciepłą kąpiel?</i>
The bath-room is one the first floor	bá:THrum	<i>Łazienka jest na pierwszym piętrze.</i>
Bring me some cold water, please	cóuld	<i>Proszę mi przynieść trochę zimnej wody.</i>
Give me a candle and matches	kändl mächyz	<i>Daj mi świecę i zapalki.</i>
I want another blanket	blänyk	<i>Potrzebuję jeszcze jednej kołdry</i>
We leave early to-morrow	li:w ə:ʔly təmórou	<i>odjeżdżamy wcześniej jutro</i>
My bill, please	byl	<i>proszę o mój rachunek</i>
Take my luggage down, please	lagydź daun	<i>proszę wziąć moje pakunki na dół.</i>

Sunset.

1. The summer sun is sinking low,
Only the tree-tops redden and glow,
Only the weathercock on the spire
Of the neighbouring church is a flame of fire;
All is in shadow below.
2. O beautiful, awful summer day,
What has thou given, what taken away!
Life and death, and love and hate,
Homes made happy or desolate,
Hearts made sad or gay!
3. On the road of life one milestone more!
In the book of life one leaf turned o'er;
Like a red seal is the setting sun
On the good and the evil men have done;
Naught can to-day restore!

Henry W. Longfellow.

Those Evening Bells.

1. Those evening bells! those evening bells!
How many a tale their music tells
Of youth, and home and that sweet time
When last I heard their soothing chime.
2. Those joyous hours are passed away;
And many a heart, that then was gay,
Within the tomb now darkly dwells,
And hears no more those evening bells.
3. And so't will be when I am gone;
That tuneful peal will still ring on,
While other bards shall walk these dells,
And sing your praise, sweet evening bells.

Thomas Moore.

Sunset — s̄anset — zachód słońca.

1. To sink — syNk — zapadać się, zniżać się. Low — lou — niski. Tree-top — tri:top — wierzchołek drzewa. To redden — redn — czerwienić się. To glow — glou — żarzyć się. Weathercock — uéDHərkok — kurek (na wieży). Spire — spajə — wieża. Flame — flejm — płomień. Fire — fājə — ogień. Neighbouring — néjb,ryN — sąsiedni.

2. Awful — o:ful — straszny. Hate — hejt — nienawiść. Desolate — désolyt — opustoszały, strapiiony.

3. Milestone — mājlstoun — słup milowy. — Leaf-li:f — liść, kartka. To turn over — tə:n óuwə — odwrócić (kartkę), przewrócić. Seal — si:l — pieczęć. To set — zachodzić. Naught — no:t — nic. To restore — rystó:r — przywrócić, oddać.

Zachód słońca.

1. *Letnie słońce (właśnie) zapada nisko
Tylko wierzchołki drzew czerwienieją się i żarzą,
Tylko kurek na wieży
Sąsiedniego kościoła jest płomieniem z ognia;
Wszystko jest w cieniu poniżej.*
2. *O piękny, straszny dniu letni,
Coś ty dał i coś zabrał!
Życie i śmierć, i miłość i nienawiść,
Domy uczyniłeś szczęśliwemi lub strapionemi,
Serca uczyniłeś smutnemi lub wesołemi!*
3. *Na drodze życia jeden słup milowy więcej!
W księdze życia jedna karta odwrócona;
Podobne do czerwonej pieczęci jest zachodzące słońce
Nad dobrem lub złem, które ludzie uczynili;
Nic nie może przywrócić dzisiejszego dnia!*

Owe wieczorne dzwony.

1. *Owe wieczorne dzwony, owe wieczorne dzwony!
Jak niejedną opowieść ich muzyka mówi
O młodości, i domu i o owym miłym czasie,
Kiedy poraz ostatni słyszałem ich kojący dźwięk.*
2. *Owe wesołe godziny już minęły;
I niejedno serce, które wtedy było wesołe,
W grobie ciemnym teraz mieszka
I nie słyszy więcej owych wieczornych dzwonów.*
3. *I tak będzie, kiedy ja pójdę (umrę);
Ów melodyjny głos będzie jeszcze rozbrzmiewać,
Podczas gdy inni bardowie będą chodzić po tych dolinach
I śpiewać waszą chwałę, miłe wieczorne dzwony.*

Thomas Moore (tóməs muər) 1779-1852 — największy poeta irlandzki, bardzo popularny i w Anglii i w Irlandji. Napisał: „Irlandzkie melodje“ — „Irish Melodies“, Lalla Rookh — (romans orjentalny wierszem i prozą) Życie Byron'a i Historję Irlandji, nadto Ody i Listy.

1. Youth — ju:TH — młodość. Soothing — su:DHyn — łagodzący, kojący. Chime — czajm — dźwięk.

2. Joyous — dżojəs — radosny, wesoły. Within — ʷyDHyn — w, wewnątrz. Darkly — da:rkly — ciemno. Tomb — tu:m — grób. To dwell — duel — mieszkać.

3. Tuneful — tjunful — me'odyjny. Peal — pi:l — odgłos (dzwonu) bard — ba:rd — bard, poeta. Dell — del — dolina. Praise — prejz chwała.

From Oliver Goldsmith's. „The Vicar of Wakefield“.

1. Our little habitation was situated at the foot of a sloping hill, sheltered with a beautiful underwood behind, and a prattling rivulet before. Nothing could exceed the neatness of my little enclosures: the elms and hedge-rows appearing with inexpressible beauty. My house consisted of but one story, and was covered with thatch, which gave it an air of great snugness; the walls of the inside were nicely whitewashed, and my daughters undertook to adorn them with pictures of their own designing. Though the same room served us for parlour and kitchen, that only made it the warmer.

2. Besides, as it was kept with the utmost neatness, the dishes, plates, and coppers, being well scoured, and all disposed in bright rows on the shelves, the eye was agreeably relieved, and it did not want richer furniture.

3. There were three other apartments, one for my wife and me, another for our two daughters, and the third with two beds, for the rest of the children.

4. The little republic to which I gave laws, was regulated in the following manner: by sunrise we all assembled in our common apartment. After we had saluted with proper ceremony, we all bent in gratitude to that Being who gave us another day.

5. This duty being performed, my son and I went to pursue our usual industry abroad, while my wife and daughters employed themselves in providing breakfast, which was always ready on certain time.

Vicar — wy'kər — wikary. Wakefield — ʷejkfild.

1. Habitation — hăbyłéjsz,n — mieszkanie, rezydencja. Situated — sy'tjuejtyd — położony. Sloping — slóupyN — spadzisty. To shelter — széltər — schronić. Underwood — ăudərʷud — krzaki. To prattle — prăll — gawędzić. Rivulet — ry'wjulyt — strumyk. Neatness — ni':tnys — schludność, ładność, kształtność. Enclosures — ynklóužərz — zagroda. Elm — elm — wiąz. Hedgerow — hedžrou — szpaler żywopłotu. Inexpressible — ynyksprəsəbl — niewymowny. To consist of... kənsy'st ow — składać się z... Story — stó:ry — piętro. Thatch — THăcz — strzecha. Snugness — snăgnys — przytulność. Wall — ʷo:l — ściana, mur. Whitewashed — ʷăjtuoszt — wybielony. To undertake — ăndər'téjk — przedsięwziąć, podjąć się czego. To adorn — ădó:r'n — ozdobić. To design — dyžajn — zamyślać, zamierzać, planować. Parlour — păr:lər — rozmownica, pokój do przyjęcia gości. Kitchen — ky'czyn — kuchnia.

(Wyjątek) z Oliver'a Goldsmith'a.

„Wikary z Wakefield'u“.

1. Nasze małe mieszkanie było położone u stóp spadzistego pagórka, ochronione pięknymi krzakami z tyłu i szemrzącym strumykiem z przodu. Nic nie mogło przewyższyć wdzięku mojej małej zagrody: wiązy i szpalery żywopłotu okazywały się z niewysłowioną pięknością. Mój dom składał się tylko z jednego piętra i był pokryty strzechą, co dawało mu wygląd wielkiej przytulności; ściany wnętrza były wybielone, a moje córki podejmowały się zdobić je malowidłami własnego pomysłu. Chociaż ta sama izba służyła nam za rozmównicę i kuchnię, to jednak to czyniło ją tem cieplejszą.

2. Prócz tego, ponieważ była utrzymana z największą schludnością, a półmiski, talerze i miedziane naczynia dobrze oczyszczone i wszystkie ułożone w błyszczących szeregach na półkach, — oko miało miły widok, i ta (izba) nie potrzebowała bogatszego umeblowania.

3. Były tam trzy inne pokoje, jeden dla mojej żony i mnie, drugi dla naszych dwu córek, a trzeci z dwoma łóżkami dla reszty dzieci.

4. Ta mała republika, której nadawałem prawa, była uregulowana w następujący sposób: o wschodzie słońca wszyscy zbieraliśmy się w naszym wspólnym pokoju. Kiedy pozdrowiliśmy jeden drugiego z odpowiednim ceremonjałem, wszyscy pochylaliśmy się z wdzięczności dla tej Istoty, która nam dała inny dzień.

5. Gdy ten obowiązek został spełniony, mój syn i ja szliśmy, aby oddać się naszej zwyczajnej pracy poza domem, podczas gdy moja żona i córki były zajęte przygotowaniem śniadania, które zawsze było gotowe na oznaczony czas.

---

2. Ulmost — ǎtmoust — największy, najwyższy, ostateczny. Dish — dysz — półmisek. Plate — plejt — talerz. Copper — kópær — miedź, miedziane naczynie. To scour — skáuær — szorować, wycierać, oczyścić. To dispose — dyspóuz — uszykować, uporządkować. Row — rou — szereg. Shelf — szelf — półka. To relieve — ryli'w — ulżyć. Furniture — fǎ'rynczær — meble. The eye was agreeably relieved dosłownie: oko było przyjemnie ulżone: miało miły widok.

3. Bed — bed łóżko.

4. Republic — ryǎblyk — rzecz pospolita. To regulate — rǎgjulejt — regulować, urządzić. To assemble — ǎsémbl — zebrać się. Common — kómæn — wspólny, zwyczajny, pospolity. Ceremony — sérymæny — ceremoniał. To bend — zgiać, nachylać się. Czas przeszły: bent (bent). Gratitude — grǎtytju:d — wdzięczność.

5. To pursue — pǎrsjú: — ścigać, dalej rzecz prowadzić. Industry — y'ndæsry — przemysł, pracowitość, praca. Abroad — ǎbró:d — zewnątrz, poza domem, zagranicą. To employ — ymplój — zatrudnić, zająć. To provide — prǎwǎjd — zaopatrzyć, obmyślić, przygotować.

6. I allowed half an hour for this meal and an hour for dinner, which time was taken up in innocent mirth between my wife and daughters, and in philosophical arguments between my son and me.

7. As we rose with the sun, so we never pursued our labour after it was got down but returned home to the expecting family, where smiling looks, a neat hearth and pleasant fire were prepared for our reception.

8. Nor were we without guests: sometimes farmer Flamborough, our talkative neighbour, and often the blind piper, would pay us a visit and taste our gooseberry wine.

9. These harmless people had several ways of being good company; for while one played, the other would sing some soothing ballad.

10. The night was concluded in the manner we began the morning, my youngest boys being appointed to read the lessons of the day, and he that read loudest, distinctest, and best was to have a halfpenny on Sunday to put into the poor's box.

11. As we lived near the road, we often had the traveller or stranger visit us to taste our gooseberry wine, for which we had great reputation.

12. Our cousins too, all remembered their affinity, without any help from the herald's office, and came very frequently to see us. Some of them did us no great honour by these claims of kindred; as we had the blind, the maimed and the halt amongst their number.

13. However, when any one of our relations was found to be a person of a very bad character, a troublesome guest or one whom we desired to get rid of, upon his leaving my house, I ever took care to lend him a riding-coat, or a pair of boots, or sometimes a horse of small value, and I always had the satisfaction to find he never came back to return them.

6. Meal — mi:l — posiłek. To take up — zająć. Mirth — mæ:rTH — wesolość, tu znaczy: wesola rozmowa. Philosophical — fyləsófyk,l — filozoficzny. Argument — à:rgjumənl argument, dowód.

7. Neat — ni:t — schludny. Hearth — ha:rTH — ognisko. Reception — rysəpsz,n — przyjęcie.

8. Guest — gest — gość. Flamborough — flā'mbərə. Talkative — tó:kətyw — gadatliwy, rozmowny. Piper — pajpər — dudarz. To pay a visit — odwiedzać. To taste — tejsl — smakować, kosztować. Gooseberry — gúzbəry — agrest.

9. Harmless — ha:rmlys — nieszkodliwy, niewinny, spokojny. Soothing — su:DHyn — kojący, łagodzący. Ballad — bäləd — ballada.

10. To appoint — əpójnt — przeznaczyć, wyznaczyć, ustalić. Distinct — dysly'Nkt — wyraźny.

6. Ja pozwalałem sobie pół godziny na ten posiłek, a godzinę na obiad, który to czas był zajęty na niewinną wesotą pogawędkę między moją żoną i córkami, i na filozoficzne argumenty między moim synem i mną.

7. Jak wstawaliśmy ze słońcem, tak nigdy nie zajmowaliśmy się pracą, gdy ono zaszło, lecz powracaliśmy do domu do wyczekującej rodziny, gdzie uśmiechnięte spojrzenia, schludne ognisko i miły ogień były przygotowane na nasze przyjęcie.

8. I nie byliśmy bez gości: czasem fermer Flamborough, nasz rozmowny sąsiad, a często ślepy dudarz, zwykli odwiedzać nas i kosztować nasze agrestowe wino.

9. Ci niewinni ludzie mieli kilka sposobów, aby być dobrem towarzyszem: bo podczas gry jeden grał, drugi zwykle śpiewał jakąś kojącą balladę.

10. Wieczór kończył się w sposób, jaki zaczęliśmy rano, a moi najmłodsi chłopcy byli wyznaczeni czytać lekcjeienne, a ten, który czytał najgłośniej, najwyraźniej i najlepiej, miał dostać pół pena w niedzielę, aby wrzucić do puszki dla biednych.

11. Ponieważ mieszkaliśmy blisko gościńca, mieliśmy to często, że podróżny albo obcy gość odwiedzali nas, by pokosztować nasze wino z agrestu, dla którego mieliśmy wielką sławę.

12. Nasi kuzynowie także, wszyscy przypominali sobie swoje pokrewieństwo, bez jakiegokolwiek pomocy z urzędu heraldycznego, i przychodzili bardzo często odwiedzać nas. Niektórzy z nich nie czynili nam wielkiego zaszczytu przez te pretensje do pokrewieństwa, gdyż mieliśmy ślepych, okaleczonych i chromych wśród ich liczby.

13. Jednakowoż, gdy jakiś z naszych krewnych był uważany za osobę o bardzo złym charakterze, za naprzykrzonego gościa albo za tego, którego pragnęliśmy się pozbyć, kiedy on opuszczał mój dom, ja zawsze starałem się pożyczyć mu kurtkę do jazdy, albo parę butów, albo czasem konia o małej wartości, i zawsze miałem zadowolenie, (znaleź...) gdym znajdował, iż on nigdy nie przyszedł z powrotem, aby je zwrócić.

11. Stranger — stréjdzər — obcy, obcy gość. Reputation — repju:téjsz,n — dobre imię, reputacja.

12. Cousin — kəzn — kuzyn. Affinity — əfy'nyty — powinowactwo, pokrewieństwo. Herald — hərəld — heraldyk. Claim — klejm — pretensja, prawo. Kindred — ky'ndryd — pokrewieństwo, krewni. Maimed — mejmd — okaleczony. Halt — ho:lt — kulawy.

13. Character — kə'ryktər — charakter. Troublesome — trəblsəm — niespokojny, natrętny, naprzykrzony. To get rid of... tə get ryd ow — pozbyć się... To take care — tejk ke:r — starać się, mieć staranie, troszczyć się. Riding-coat — rájdyN kout — kurtka do jazdy. To lend — lend — pożyczać. Value — wəljʊ: wartość, cena. Satisfaction — sətysfəksz,n — zadowolenie, satysfakcja.

14. To clear — kli:r — wyjaśnić, wyczyścić. To turn out — tə:rn aut — wyrzucić. Dependant — dypəndənt — zależny, zawisły, tu rzeczownik, znaczące co krewny.

14. By this the house was cleared of such as we did not like: but never was the family of Wakefield known to turn the traveller or the poor dependant out of doors.

14. Przez to dom był oczyszczony z takich, których my nie lubili: ale nigdy rodzina z Wakefield'u nie była znana, (z tego) że wyrzucała podróżnego albo biednego krewnego za drzwi.

Goldsmith Oliver (1728-1774) sławny autor powieści: *The Vicar of Wakefield*, z której podany jest wyjątek powyżej. Pisał także komedje i popularne ulwory poetyczne. Ceniony jest dotąd w Anglii dla czystego i delikatnego uczucia, miłego humoru i pięknego stylu.

91. Classes, Lasses, Asses.

A certain professor of a commercial-school, feeling unwell, once wrote on his classroom this notice: „The professor will be unable to meet his classes this evening“.

A student rubbed out a letter and made it read: „The professor will be unable to meet his lasses this evening“.

Professor, perceiving this rubbed out the next letter and made the notice read:

„The professor will be unable to meet his asses this evening“.

Klasy, dziewczęta, osły.

Pewien profesor handlowej szkoły, czując się niezdrowym, napisał raz na swej sali szkolnej następujące zawiadomienie: „Profesor nie będzie mógł spotkać się z swojemi klasami tego wieczora“.

Pewien student wymazał jedną literę i sprawił, że to (zawiadomienie) czytało się:

„Profesor nie będzie mógł spotkać się z swojemi dziewczętami tego wieczora“.

Profesor, zobaczywszy to, wymazał następną literę i sprawił, że zawiadomienie czytało się:

„Profesor nie będzie mógł spotkać się z swojemi osłami tego wieczora“.

Lass — lās — dziewczyna, dziewoja. Commercial-kəmər'sz,l — handlowy. Unwell — anwel — niezdrowy. Notice — noutys — zawiadomienie to rub out — rab aut — wyrzec, wymazać. To perceive — pər'si'w — dostrzegać, spostrzegać.

Powstanie i Rozwój W. Brytanji.

Król Jan bez ziemi był zniechodzony przez cały naród, gdyż dopuszczał się licznych nadużyć i nakładał nieprawnie wysokie podatki. Nadto popadł on w zatarg z duchowieństwem i ściągnął na siebie klątwę papieża Innocentego III. przed którym jednak upokorzył się, (obawiając się utraty korony) i poddał Anglię w lenną zależność, godząc się płacić Stolicy Apostolskiej roczną daninę.

Po klęsce, jaką poniósł w wojnie francusko-angielskiej (1214) Jan utracił wszystkie posiadłości we Francji, a w Anglii musiał podpisać przedłożone mu przez baronów warunki, ujęte w jeden przywilej, zwany **Magna Charta — Wielka Karta Wolności**.

Postanowienia w niej były następujące :

1) Żaden wolny człowiek nie mógł być więziony, ani pozbawiony majątku, ani wygnany z kraju bez wyroku sędziów

2) Król zobowiązywał się nie nakładać nowych podatków bez zgody **Rady Królestwa**, która odtąd miała się składać z dostojników duchownych i świeckich.

3) Miastom angielskim zapewniono wolność handlu i samorząd.

4) Rada ta mogła wezwać cały naród do wypowiedzenia posłuszeństwa królowi, gdyby tych przywilejów nie przestrzegał.

Magna Charta (mägnə ká:tlə) została podpisana w **Runnymede** (rānɪmi:d) koło Windsor'u w r. 1215. i była aktem pierwszorzędnego znaczenia, gdyż przywileje w niej podpisane odnosiły się do wszystkich stanów t. j. do duchowieństwa, rycerstwa i mieszczaństwa. (Kopja tej karty z podpisem króla Jana znajduje się w British Museum w Londynie).

Król Jan i jego następca Henryk III (1216-1272), nie chcąc dzielić się władzą z Radą Królestwa, łamali nieraz postanowienia „Wielkiej Karty“, aż wreszcie wybuchło powstanie, na czele którego stanął w r. 1258. **Szymon de Montfort**, hrabia z Leicester. On to pobił króla w bitwie pod **Lewes** (lu:ys), uwięził go i zwołał do Londynu pierwszy **parlament** angielski, w którym zasedli nie tylko baronowie i prałaci, ale także z każdego hrabstwa po dwóch rycerzy, a z oznaczonej liczby miast po dwóch mieszczan. Odtąd parlament ten staje się instytucją narodową. Za Edwarda III. (1327-1377) podzielił się on na dwie izby: izbę panów (**House of Lords**) i izbę gmin (**House of Commons**). Ta izba gmin, do której należeli odtąd posłowie hrabstw i miast, odgrywała i odgrywa dotąd główną rolę w ustawodawstwie angielskiem.

Edward I. (1272-1307) następca Henryka III. podbił **Walję — Wales** (^uejlɜ). Jest podanie, że Edward zgromadził raz naczelników walijskich i obiecał im dać dobrego księcia, urodzonego w Walji i nie umiejącego ani słowa po angielsku. Gdy oni przyrzekli mu bezwzględne posłuszeństwo, on pokazał im własnego syna, który urodził się na zamku **Carnarvon** (kəˈrɪnɑːˈwɒn) w Walji i nie umiał mówić po angielsku, gdyż był niemowlęciem. Od tego czasu najstarszy syn króla Anglii nosi tytuł księcia Walji: **Prince of Wales**.

Edward I. prowadził wojny ze Szkocją, którą również podbił pod panowanie angielskie. (Bohaterowie szkoccy: **Robert Bruce** (bruːs) i **Wallace** (^uóləs).

Za Edwarda II. (1307-1327) i Edwarda III. (1327-1377) toczyły się walki ze Szkocją, która broniła swej niezależności (klęska Anglików pod **Bannockburn** (bænəkɒbʔˈɪn) i wojny z Francją (sławna bitwa pod Cressy (1346) i zajęcie Calais).

Za panowania Edwarda III. żyli w Anglii: **Chaucer**, zwany później ojcem angielskiej poezji i **Wycliff** (^uyklyf), reformator religijny i tłumacz biblij na jęz. angielski.

Ostatni z tej rodziny Plantagenetów **Richard II.** 1377-1399) nie był lubiany ani przez lud, ani przez szlachtę, gdyż nakładał zbyt ciężkie podatki. Gdy jeden z książąt angielskich (**Lancaster**) zmarł, Ryszard nieprawnie zajął jego posiadłości, ale syn księcia **Henryk Bolingbroke** (bólyNbruk), który był we Francji na wygnaniu, wrócił do kraju, połączył się z tymi, którzy byli niezadowoleni z rządów króla i wziął go do niewoli.

Ten to Henryk, z domu **Lancaster** zagarnął tron Angielski i odtąd panuje w Anglii rodzina **Lancaster** aż do r. 1461.

Za **Henryka IV.** (1422-61), wnuka jego, Anglja utraciła w Francji prawie wszystkie posiadłości (Dziewica Orleańska we Francji), a gdy niezadowolenie z rządów jego było w Anglii wielkie, powstał przeciw niemu Ryszard, książę **Yorku** który był tak samo jak on, potomkiem Edwarda III. I odtąd rozpoczyna się 30 letnia walka o tron między domami Lancaster i York, znana w historii jako wojna **Czerwonej i Białej Róży** **The Wars of the Roses**. (Czerwona róża była oznaką domu Lancaster, biała róża domu York).

Do władzy dochodzi **Edward IV.** (1461-2483), syn Ryszarda i odtąd panuje w Anglii dom York. Za panowania tegoż Edwarda wprowadził **Caxton** (kæksɪən) sztukę drukarską do Anglii z Niemiec.

Anglja w obrazach.

Hrabstwo **Somerset, Devonshire i Cornwall.** (Kralna świętych).

O kilkadziesiąt mil ang. na południowy zachód od wspomnianego hrabstwa **Warwick**, leży hrabstwo **Somerset** (sāməˈsɪt), które jest sławne prawie w każdym okresie angielskiej historii. Jednym z najstarszych miast Anglii jest tu słynne **Bath** (ba:TH), które

Bath Abbey.

w XVIII. wieku było drugiem ważnym miastem po Londynie, gdyż było centrem mody i literatury i zwało się słusznie „Królową Zachodu“, „**Queen of the West**“. Bath posiada najpiękniejsze zabytki z czasów rzymskich (słynne rzymskie łaźnie), piękną katedrę, parki, liczne pomniki i jest zarazem miejscowością leczniczą, gdyż posiada gorące źródła mineralne, bogate w emanacje radjowe.

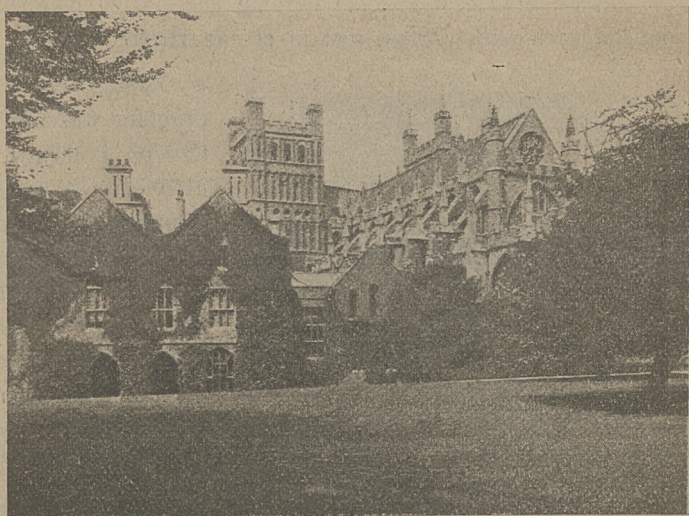
Niedaleko od Bath leży katedralne miasto **Wells** (ˈelz), w którym znajduje się wspaniała katedra, zbudowana w XII. wieku. Jej zachodnia fasada ozdo-

biona jest 300 wielkimi figurami z kamienia i przedstawia imponujący widok.

W pięknym położeniu nad morzem jest znana w Anglii miejscowość kąpielowa: **Weston-Super-Mare** — (ˈɛstənsju:pəˈmɛ:ɹ), do której przyjeżdżają także obcy turyści, by zwiedzić słynne groty w okolicy miasteczka **Cheddar** (tʃɛdəɹ), położonego blisko Weston. (Przepiękne barwne stalaktyty i stalagmity).

Całe hrabstwo Somerset obfituje w liczne pamiątki historyczne i kościoły gotyckie z pięknymi wieżycami i dlatego roi się, zwłaszcza w lecie, od licznych tłumów podróżników z całego świata anglosaskiego.

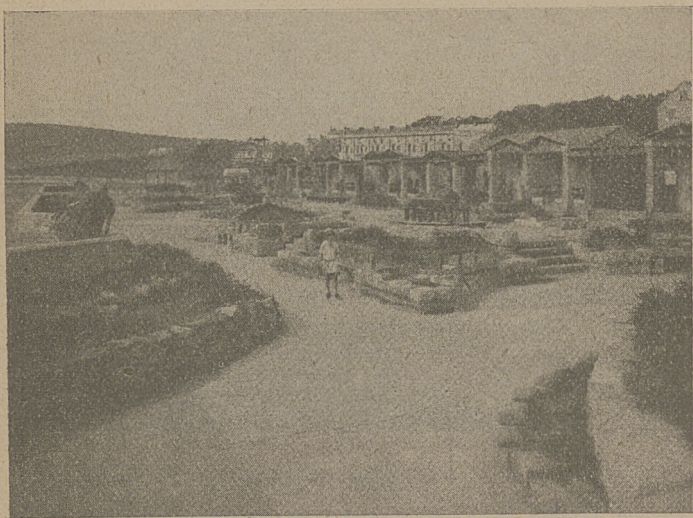
Exeter Cathedral and Bishop's Palace.

Ilfracombe.

Dalej na południowy zachód od hrabstwa Somerset leży piękne hrabstwo **Devon**, znane przedewszystkiem z tego, że odznacza się bardzo pięknymi okolicami na górzystej północy i uroczemi dolinami na południu. Stolicą hrabstwa jest malowniczo położone miasto **Exeter** (éksətə^r), ze słynną katedrą, należącą do najpiękniejszych w Anglii. W mieście znajduje się także starożytny ratusz i normandzki zamek obok klasztoru, założonego przez Wilhelma Rufusa.

Penzance — Roman Gardens.

Tysiące letników spędza tu lato w pięknych miejscowościach kąpielowych nad morzem, z których może najpiękniejszym jest **Ilfracombe** (ylfrækú:m), otoczone malowniczymi wzgórzami.

Sąsiedniem hrabstwem, wbijającym się na długiej przestrzeni w Atlantyk, jest urocza Kornwalja — **Cornwall** (kó:n^uəl), którą Anglicy nazywają Kornwalijską Rivierą — „**The Cornish Rivlera**“, a także „krajem świętych“ „**Land of Saints**“, gdyż niemal co druga wieś ma nazwę jakiegoś świętego. (najczęściej nieznanego ani w kalendarzu, ani w innych stronach Anglii).

Romantyczne doliny na północy. piękne wsie rybackie i liczne miejscowości kąpielowe ściągają z całej Anglii olbrzymią ilość wycieczkowców nie tylko w lecie, ale także i w zimie, bo klimat Kornwalji jest nadzwyczaj zdrowy i łagodny. Przebywają tu najchętniej artyści-malarze, przynęceni niewysłowioną pięknnością przyrody.

Trudno wyliczyć wszystkie wspaniałe miejscowości tej uroczej krainy. Wymienię tylko kilka mi znanych. Jedną z najpiękniejszych letnisk nadmorskich jest **Falmouth** (fälməTH), skąd robią wycieczki do małych wsi rybackich, **Newquay** (njú:ki:), **Penzance** (penzə'ns) z wspaniałą plażą i bujną, podzwrotnikową roślinnością

The Land's End.

i malownicze miasteczko rybackie **St. Ives** (ajwz); piękną jest wycieczka autobusem z Penzance do **Lands End** (Koniec lądu), gdzie zwłaszcza o zachodzie słońca, poszarpane skałami wybrzeże morskie, ma niewysłowny urok. Jestto najdalej na zachód Anglii wysunięta miejscowość.

Przybywający od strony morza łodzią, czytają następujący napis na szyldzie: „The First Inn in Europe” (pierwsza gospoda w Europie), a od strony lądu, po drugiej stronie szyldu: „The Last Inn in Europe” (ostatnia gospoda w Europie).

Od Administracji.

Następny zeszyt wyjdzie w wrześniu. — Cena egzemplarza 1 zł., prenumerata kwartalna 2 zł. 70 gr.

Adres Administracji: Lwów, ul. Lenartowicza l. 20.

Adres Redakcji: ul. Zamarstynowska 31.

Wydawca i odpowiedzialny za redakcję: Prof. EMIL SZUMSKI, lektor Politechniki Lwowskiej i Akademji Medycyny Weterynaryjnej.

„Każdy zaoszczędzony grosz powiększa bogactwo narodowe”.

Miejska Kasa Oszczędności

we Lwowie, ul. Wałowa 9 — Gmach własny.

Przyjmuje wkładki oszczędności od 1 złotego począwszy

rano od 8 $\frac{1}{2}$ — 1 i od 5 — 6 $\frac{1}{2}$ popołudn.

**Za złożeniem wkładki zł. 5 — wydaje do domu
Skarbonkę Oszczędnościową**

Zamiejscowym klientom wysyła bezpłatnie чеки P. K. O. — Szkolnym Kasom Oszczędności udziela wskazówek w godzinach urzędowych i za zwrotem własnych kosztów wydaje druki i instrukcje.

TELEFONY:

Dyrekcja 2-75 25-50

Biura: 49-22

Rk. żyrowy
w Banku Polskim.

Konto P. K. O.
Warszawa Nr. 59.914.

Podatek od wkładek opłaca Kasa z własnych funduszy.

**Za wkładki i ich oprocentowanie ręczy Gmina miasta
Lwowa całym majątkiem.**

WIECZNE PIÓRA AMERYKAŃSKIE WATERMAN'A

W WIELKIM WYBORZE PO UMIARKOWANYCH CENACH

Naprawa piór — wszelkich systemów

Notesy angielskie — marki Walker'a

i kalendarzyki angielskie tejże marki.

PAPIER LISTOWY

ANGIELSKI W BLOKACH i PAKIETACH

POLECA :

LEON PROPST

LWÓW, PL. MARJACKI L. 3.

Własna pracownia przyrodnicza.

F. M. ŻŁOTNICKI

WE LWOWIE,

PASAŻ HAUSMANA L. 8.

WYTWÓRNIA i SKŁAD

POMOCY NAUKOWYCH

dostarcza :

przyrządy, przybory, oka-
zy, modele, obrazy do:

FIZYKI — CHEMII — PRZYRODY

MAPY — GLOBUSY — MIKROSKOPY.

Rok założenia 1893.

Własna pracownia mechaniczna.

K A W A

MEINLA

Wełny, Jedwabie, Płótna

po cenach
umiarkowanych
poleca firma

**Stachiewicz
i
Abrysowski**

**Lwów
Rynek-Trybunalska**

**ZAKŁAD RYTOWNICZY
EUGENJUSZ MARJAN
U N G E R
L W Ó W**

UL. CHORAŻCZYŃNY L. 7.

wykonuje

Pieczenie i stampilje metalowe
i gumowe dla szkół, urzędów,
towarzystw i t. p. — Odznaki
wszelkiego rodzaju zwykłe
i emaljowane, żetony i nagrody.
Tablice i szyldy malowane, lane
z metalu i emaljowane. —
Monogramy, napisy, grawury na
złocie, srebrze i metalach.

TELEFON 30-73.

**Fabryka chemiczna
HENRYKA BLUMENFELDA**

Lwów, ul. Jakóba Hermana 31

poleca: farby, lakiery i emalje do drzwi, okien,
sprzętów domowych i kuchennych. Kredy
i kredki kolorowe do tablic szkolnych.
Pastelki dziecinne, kredki krawieckie. Kit
szklarski do okien i t. p.

NIEZRÓWNANEJ DOBROCI WINA AUSTRYJACKIE I WĘGERSKIE

PO CENACH BEZKONKURENCYJNYCH NAJNIŻSZYCH
POLECA ZNANY ZE SWEJ SOLIDNOŚCI I TANIOŚCI

HANDEL WIN i POKÓJ DO ŚNIADAŃ

L. ATLASS, Rynek I. 45.

Najniższe we Lwowie ceny oryginalnych koniaków francuskich

Słynna „Atlasówka“ i „Śmietankówka“!

ROK ZAŁOŻENIA 1781.

ROK ZAŁOŻENIA 1781.

„WYWIAD“

**BIURO KREDYTOWO-INFORMACYJNE I WYDAWNICZE
ZAŁOŻONE PRZEZ POLSKIE INSTYTUCJE FINANSOWE**

SPÓŁKA Z OGR. ODPOW.

WE LWOWIE, UL. MICKIEWICZA 3.

udziela szybko wyczerpujących i dokład-
nych informacji o stosunkach majątkowych
i zdolności kredytowej przedsiębiorstw
handlowych i przemysłowych, oraz osób
prywatnych. Przyjmuje zlecenia pojedyncze,
jak i w abonamencie po cenach niższych.

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE

Pierwszej S-ki Garbarskiej „Nowość”

— W RADOMIU —

SPÓŁKA AKCYJNA

ODDZIAŁ WE LWOWIE.

**Wyrabia najlepsze skóry chromowe, czarne
i kolorowe.**

IRZYK & LASOCKI

(Właściciel FRANCISZEK IRZYK)

ZAKŁAD DLA

**INSTALACJI WODOCIĄGÓW, CENTRALNEGO
OGRZEWANIA, URZĄDZEŃ GAZOWYCH I. T. D.**

LWÓW, UL. KOPERNIKA L. 30.

TELEFON Nr. 884.

TELEFON Nr. 884.

ODBITO CZCIONKAMI DRUKARNI „SZTUKA” LWOW.